

До разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 055.026.055 Державного торговельно-
економічного університету,
02156, м. Київ, вул. Кіото, 19

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата хімічних наук, доцента Калуґи Ніни Васи́лівни на дисертацію
Вовк Юлії Русланівни на тему: «**Товарознавча експертиза холодної зброї**»
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 07 – Управління та адміністрування
за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Дисертаційна робота Вовк Ю.Р. є актуальною в сучасних реаліях.

Цінність роботи полягає у комплексній товарознавчій експертизі клинкової холодної зброї з метою встановлення автентичності клинкової холодної зброї, а також прогнозування її вікової приналежності та вартості, зокрема, в завданнях оцінки фінансових збитків внаслідок збройної агресії Росії.

Достовірність результатів роботи підтверджено значною кількістю виконаних досліджень з використанням сучасних методів та шляхом застосування математичної та статистичної обробки отриманих даних. Виконання поставлених у дисертаційній роботі завдань реалізовано з використанням стандартних методів досліджень: органолептичного, морфометричного, рентгенофлуоресцентного аналізів, емісійного аналізу за допомогою електронного мікроскопа та методів математичного моделювання.

У роботі також використані методи дослідження, розроблені автором, а саме: встановлення автентичності клинкової холодної зброї на основі результатів хімічного дослідження її поверхні. Запропонована також

удосконалена автором методика прогнозування вартості холодної зброї на основі регресійного аналізу даних ринку.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані у дисертаційній роботі Вовк Ю.Р., належно обґрунтовані та є достовірними.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Мета роботи – науково-теоретичне обґрунтування та проведення товарознавчої експертизи клинкової холодної зброї для встановлення її автентичності, а також прогнозування вартості для оцінювання рівня можливих збитків національної культури у разі її втрати.

Для досягнення поставленої в роботі мети автором визначено ряд науково-практичних завдань, які передбачали обґрунтування вибору зразків клинкової холодної зброї, представленої в українських музеях та приватних колекціях, яка належить до певних історичних періодів та має різне призначення з метою проведення товарознавчої експертизи; розробку необхідної і достатньої сукупності критеріїв і показників якості для встановлення автентичності та прогнозування вартості клинкової холодної зброї; визначення критеріїв для ідентифікації та встановлення еталонного виду клинкової холодної зброї на основі її морфометричних параметрів та показників спорідненості Рассела-Рао; розробку регламенту товарознавчої експертизи клинкової холодної зброї; удосконалення методів визначення хімічного складу поверхні клинкової холодної для встановлення її автентичності та вікової приналежності; виявлення впливу термічної обробки на хімічний склад поверхні та процес природного самоочищення клинкової холодної зброї та розробку математичної моделі прогнозування вартості клинкової холодної зброї, зокрема для встановлення збитків, нанесених національній культурній спадщині України внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розробленні регламенту проведення товарознавчої експертизи, який включає встановлення автентичності клинкової холодної зброї, а також прогнозування

її вікової приналежності та вартості, зокрема, в завданнях оцінки фінансових збитків унаслідок збройної агресії Росії. Уперше було обґрунтовано сукупність критеріїв, показників якості та методів дослідження клинкової холодної зброї в експертній справі та доведено можливість застосування розробленого алгоритму встановлення автентичності та вікової приналежності клинкової холодної зброї з використанням удосконаленого методу дослідження хімічного складу її поверхні та впливу термічної обробки.

Набуло подальшого розвитку удосконалення методів дослідження хімічного складу поверхні клинкової холодної зброї та удосконалення прогнозування вартості клинкової холодної зброї з урахуванням видової специфіки.

Практичне значення результатів роботи полягає у впровадженні розробленого регламенту товарознавчої експертизи клинкової холодної зброї, розроблених методик встановлення автентичності холодної зброї у професійну оціночну діяльність відповідних установ.

Репрезентативність результатів дисертаційної роботи базується на вдалому плануванні наукового експерименту із застосуванням комплексного підходу з використанням сучасних та традиційних методів досліджень, адекватній статистично-математичній обробці отриманих результатів, що дозволило здобувачу ґрунтовно аргументувати положення та висновки роботи.

Аналіз змісту дисертації. Дисертаційна робота містить вступ, чотири розділи із висновками та списком використаних джерел до кожного розділу, загальні висновки, додатки. Загальний обсяг дисертації становить 153 сторінок, у тому числі, 138 сторінки основного тексту, 20 таблиць, 17 рисунків, додатків, що викладені на 15 сторінках.

У вступі (с. 17-22) наведені дані про актуальність дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, висвітлені мета та завдання досліджень, наукова новизна одержаних результатів, їх практична

значимість, відомості про апробацію результатів дисертації та публікації.

В розділі I (с. 22-56) проаналізовано стан законодавства стосовно проведення товарознавчої експертизи клинкової холодної зброї, проаналізовано та обрано методи встановлення автентичності холодної зброї з метою прогнозування її вартості.

В розділі II (с. 57-78) обґрунтовано вибір та подана характеристика об'єкту досліджень, визначено сукупність критеріїв, показників якості, охарактеризовано існуючі методи та удосконалено метод визначення хімічного складу поверхні для проведення товарознавчої експертизи обраних зразків клинкової холодної зброї з метою встановлення її автентичності.

В розділі III (с. 79-117) описано розроблений автором алгоритм встановлення автентичності та вікової приналежності клинкової холодної зброї з використанням удосконаленого методу дослідження хімічного складу її поверхні та впливу термічної обробки, який передбачає натирання усієї поверхні досліджуваного зразка беззольним папером або бавовняним тампоном з подальшим дослідженням емісійного спектру поверхні клинкової холодної зброї за допомогою електронного мікроскопу та якісного й кількісного складу домішок елімінованих хімічних елементів за допомогою РФА. Автором наведено результати досліджень, зокрема, хімічного складу поверхні за допомогою удосконаленого методу, імітування природнього процесу побутування холодної зброї термічною обробкою зразків за температури вище 300°C з метою пришвидшення перекристалізації та елімінації домішкових хімічних елементів на поверхні, встановлення видової спорідненості клинкової холодної зброї із застосуванням алгоритму Рассела-Рао.

В розділі IV (с. 118-135) на основі проведених досліджень клинкової холодної зброї розроблено математичну модель розрахунку вартості клинкової холодної зброї. Як приклад наведено прогнозовану вартість трьох зразків історичної клинкової холодної зброї: короткої шаблі із Сіная, шаблі унтерофіцерської з Пруссії та ритуального меча Дха.

В цілому, автор провела комплекс необхідних експериментальних досліджень, які дозволяють дійти переконливих висновків щодо науково-теоретичного обґрунтування та проведення товарознавчої експертизи клинкової холодної зброї для встановлення її автентичності, а також прогнозування вартості для оцінювання рівня можливих збитків національної культури у разі її втрати.

Висновки (с. 135-138) до роботи містять підсумок усіх результатів теоретичного обґрунтування та експериментальних досліджень.

Додатки (с. 139-153) містять таблиці, акти про промислову апробацію результатів наукового дослідження та впровадження методики визначення автентичності історичної холодної зброї в експертній лабораторії Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка Національної академії наук України, в лабораторії Незалежного Інституту Судових Експертиз та лабораторії кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв при Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра».

Повнота викладу основних результатів. За матеріалами дисертації опубліковано 16 наукових праць, у тому числі 3 статті у фахових виданнях, 3 англійські статті, які індексуються у науковій базі Scopus, 10 тез доповідей на міжнародних, всеукраїнських наукових конференціях та симпозіумах.

Дисертаційна робота, статті та тези доповідей здобувача підготовлені із дотриманням правил академічної доброчесності.

Оцінюючи дисертаційну роботу Вовк Ю.Р. позитивно, вважаю за необхідне висловити деякі зауваження та пропозиції:

1. В роботі не вказані лабораторії, де проводились експериментальні дослідження. Доцільно було вказати, на базі яких лабораторій були виконані конкретні експериментальні дослідження.

2. Можливо, доцільно було б систематизувати інформацію щодо експериментів. Структура та послідовність експериментів мають відповідати методам, описаним у попередніх розділах.

3. У дисертаційній роботі надто широко сформульовані загальні висновки. Доцільно посилити акцент на конкретних результатах, що отримані в роботі. Звернути увагу на висновки до кожного розділу.

4. Слід зробити акцент на можливості адаптації авторських розробок в освітній процес підготовки бакалаврів і магістрів за спеціальністю 076 – Підприємництво та торгівля.

5. По тексту роботи є окремі неточності у висловлюваннях, повтори.

Зазначені зауваження та пропозиції не впливають на позитивну оцінку роботи в цілому.

ВИСНОВОК. Згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022, дисертаційна робота Вовк Юлії Русланівни «Товарознавча експертиза холодної зброї», яка представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, є завершеною науковою працею. Викладені в роботі основні положення, обґрунтування, результати експериментальних досліджень та висновки є особистим здобутком автора. За своєю актуальністю, методичним рівнем планування та проведення досліджень, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів робота відповідає вимогам МОН України до дисертацій доктора філософії, а її автор Вовк Юлія Русланівна заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (технічні науки).

Рецензент,

доцент кафедри товарознавства

та митної справи Державного

торговельно-економічного університету,

кандидат хімічних наук, доцент

Документ підписано у Сервісі Вчасно (початок)
Калуга Н.В._рецензія_на_захист_6 грудня.pdf

Документ підписано у сервісі Вчасно (продовження)

Калуга Н.В._рецензія_на_захист_6 грудня.pdf

Документ відправлено: 12:20 07.12.2023

Власник документу

Електронний підпис

12:20 07.12.2023

Ідентифікаційний код: 2128121262

КАЛУГА НІНА ВАСИЛІВНА

Власник ключа: КАЛУГА НІНА ВАСИЛІВНА

Час перевірки КЕП/ЕЦП: 12:20 07.12.2023

Статус перевірки сертифікату: Сертифікат діє

Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000006DC63501AAADA004

Тип підпису: удосконалений